

การสอบสวนเชิงลึกของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในภาคใต้ตอนล่าง ปี พ.ศ.๒๕๕๘

นันทพร กลิ่นจันทร์ Ph.D, กษมา เทวินทรภักดี พย.บ, อาริย์ ตาหมาด วท.บ (สาธารณสุขศาสตร์),

ศุภราภรณ์ พันธุ์เถระ สส.ม.

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑๒ จังหวัดสงขลา

ความสำคัญ: อุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาสำคัญในทั่วทุกภูมิภาคของโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ที่ได้มีการพยายามในการป้องกันและควบคุมเพื่อลดความรุนแรงของการบาดเจ็บ ที่ครอบคลุม ๓ องค์ประกอบด้านคน ยานพาหนะ ถนนและสิ่งแวดล้อม การสอบสวนเชิงลึกอุบัติเหตุทางถนน เป็นการลงพื้นที่ในการหาข้อมูล เพื่อให้ได้ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการเกิดอุบัติเหตุที่มีผลต่อความรุนแรงของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เพื่อนำมาสู่มาตรการในการควบคุมป้องกันปัญหาที่แท้จริง ซึ่งสามารถอธิบายได้จากการสอบสวนเชิงลึก ๘ เหตุการณ์สำคัญ ๆ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๘ – เดือนกันยายน ๒๕๕๘

วัตถุประสงค์: เพื่อหาองค์ประกอบของการเกิดอุบัติเหตุ และสาเหตุของการบาดเจ็บและเสียชีวิต รวมถึงหามาตรการ แนวทางการควบคุมป้องกันความรุนแรงของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๑) เฝ้าระวังและตรวจสอบข้อมูล อุบัติเหตุเกิดกับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ จำนวนผู้บาดเจ็บ เสียชีวิตเท่าไร
- ๒) ลงสอบสวนสาเหตุเชิงลึก เก็บข้อมูลยานพาหนะ ถนนและสิ่งแวดล้อม สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ประสานผู้ประสบอุบัติเหตุ ผู้เห็นเหตุการณ์ ผู้ให้การช่วยเหลือ และรวบรวมข้อมูลทางการแพทย์ของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต
- ๓) วิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่ส่งผลทำให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิต ตาม The Haddon Matrix อธิบายองค์ประกอบการเกิดอุบัติเหตุตามช่วงเวลา ก่อนเกิดอุบัติเหตุ ขณะเกิดอุบัติเหตุ และหลังเกิดอุบัติเหตุ
- ๔) รายงานผลการสอบสวน มาตรการในการควบคุม ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และคืนข้อมูลให้กับชุมชน จังหวัด ในการดำเนินการควบคุม ป้องกันอุบัติเหตุทางถนนต่อไป

ผลการศึกษา: ๘ เหตุการณ์สำคัญ เกี่ยวข้องกับผู้ประสบอุบัติเหตุทั้งหมด ๘๕ ราย เป็นผู้บาดเจ็บ ๕๖ ราย (ร้อยละ ๖๕.๘๘) และผู้เสียชีวิต ๒๙ ราย (ร้อยละ ๓๔.๑๒) จำนวนรถที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ๑๑ คัน ได้แก่ รถยนต์ ๔ คัน รถกระบะ และรถพยาบาลอย่างละ ๒ คัน รถจักรยานยนต์ ๒ คัน และรถกระบะหุ้มเกราะอย่างละ ๑ คัน ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากรถคันเดียวเสียหลักออกนอกเส้นทาง ชนกับวัตถุอันตรายข้างทาง ปัจจัยเสี่ยงด้านคน เกิดจากการขับรถด้วยความเร็ว ไม่ใช้อุปกรณ์ความปลอดภัย หลังินหรืออ่อนล้า ปัจจัยเสี่ยงด้านยานพาหนะ เกิดจากการบรรทุกเกิน รถมัดแปลง และปัจจัยเสี่ยงด้านถนนและสิ่งแวดล้อม เกิดจากมีวัตถุอันตรายอยู่ในเขตปลอดภัยข้างทาง ไม่มีป้ายจำกัดความเร็ว ซึ่งนำไปสู่มาตรการป้องกันปัญหาในระดับพื้นที่ ได้แก่ มาตรการป้องกันอุบัติเหตุในเขตปลอดภัยข้างทาง มาตรฐานรถรับ-ส่งนักเรียน การดูแลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนของชาวมาเลเซียในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย การควบคุมฝูงชนหลังเกิดอุบัติเหตุ มาตรการองค์กรเพื่อความปลอดภัยทางถนนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ

สรุป: ความรุนแรงของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนส่วนใหญ่เกิดจากความผิดพลาดครบทั้ง ๓ องค์ประกอบ การสอบสวนเชิงลึกเป็นวิธีการทำให้ทราบสาเหตุเชิงลึกที่แท้จริงของปัญหาที่ครอบคลุม ๓ องค์ประกอบตามช่วงเวลา ที่จะนำไปสู่มาตรการในการป้องกัน แก้ไขปัญหาได้ตรงตามสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ตามบริบทของพื้นที่